

התנגשות השקפות

שאל טורנוסרופוס את רבי עקיבא אמר לו ומה יום מיומים.
אמר לו ומה גבר מגוברין. (סנהדרין ס"ה).

כל מי ששנה פרק בדברי ימי רומי ותולדת תרבותה יודע שכל אידיה היו מוקדשים לאיזה אליל. איד איד ואלילו. אבל לעצם היום לא היתה שום קדושה. הרומים בחרו באיזה יום לשם פולחנא לצלמא: [נעין רש"י (ע"ז ח'. ד"ה "רומי שעשתה" "תיקנו אותו יום להקריב זבחים"]

ברם לא כן יום השבת. עצם היום קדוש הוא. קדושת היום מכפרת (יו"כ). ועל זה התפלא טורנוסרופוס הרומי ושאל: "ומה יום מיומים?" איך אפשר להבדיל בין הימים:

והיטב רבי עקיבא לענותו: "ומה גבר מגוברין?" כי גם בנידון זה שונה השקפת היהדות הנביאית מהסתכלות עולמה של רומי האלילית, תכלית שינוי. לדעת רבי עקיבא, נושא דגל היהדות, נידון האדם עפ"י חכמתו ומעשיו כמאמרו של רבי מאיר תלמידו "ממזר ת"ח קודם לכהן גדול עם הארץ" (הוריות י"ג). ו"אפילו גוי ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול" (ב"ק ל"ח. סנהדרין נ"ט. ע"ז ג'). לא הגזע גורם, אך החכמה והמעשה הם גורמים יסודיים לאצילותו של האדם. וסבר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה" (ירושלמי נדרים פ"ט הל"ג). ועל אדם להיות נזהר בכבוד חברו, כי "בדבר שבינך ובין חברך לא ינקה" (ויק"ר פל"ד). ו"מרגלא בפומייהו דרבנן דיבנה אני בריה וחברי בריה, אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתי בשדה, אני משכים למלאכתי והוא משכים למלאכתי, כשם שהוא אינו מתגדר

במלאכתי כך אני איני מתגדר במלאכתי, ושמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט, שנינו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים" (ברכות י"ז.). שויון. אין לבכר אדם על אדם. אין לו זכות לאדם למשול על חברו שנברא בצלם אלקים ולהכניעו או לקפח זכותו האנושית:

אבל לא כן השקפת הרומים. הם חלקו את בני אדם לשלש שכבות או לשלושה סוגים. א) אצילים. ב) אזרחים. ג) עבדים. ואף כי בין האזרחים והעבדים היו אנשים שגדול כחם ויפה דעתם בכל חכמה ותושיה על האצילים העצלים בכ"ז היה העבד המלומד קנין כספו של האציל. ויחס האדון אל עבדו היה גרוע מיחוסו אל כלבו ואל חיה ביתית. וכל זכותו של האציל רכש לו בזה שנולד לאבות אצילים. הגזע גורם. ה"דם הכחול" הנוזל בעורקים מזכה:

והיינו שענהו רבי עקיבא עד שאתה מתמה "ומה יום מיומים?" איך אפשר להבדיל בין הימים תמה אני על השקפתך המבדילה בי איש לחברו. ומגבילה בין עצם האיש לאיש. ואתה שמנקודת השקפתך יפה כחו וגדולה זכותו של בן אצילים על בן אדם החוטר מגזע בלתי אצילי, ככה יש הבדל ופדות בין יום ובין יום, עצם היום קדוש הוא לאל עליון קונה שמים וארץ:

[מתוך: פרפראות לר"מ לייטר – בסוף הספר דרכי-שלום]